

Oświadczenie Instytutu Badań Edukacyjnych ws. raportu NIK

18.5.2026 - | Instytut Badań Edukacyjnych

Najwyższa Izba Kontroli (NIK) opublikowała wyniki kontroli zatytułowanej: „Działalność i gospodarka finansowa Instytutu Badań Edukacyjnych - Państwowego Instytutu Badawczego”.

Wyniki kontroli pokazały zdecydowane różnice w zarządzaniu instytucją przez poprzednie i aktualne władze Instytutu. NIK bardzo wyraźnie rozdzielił odpowiedzialność poprzedniego kierownictwa IBE od działań obecnego, powołanego styczeń 2024 roku.

Kontrola jest krytyczna wobec wielu decyzji dyrekcji Instytutu z lat 2022-2023, ale jednocześnie podkreśla, że od 2024 roku nowa dyrekcja IBE PIB wdrożyła działania naprawcze które „przyniosły znaczącą poprawę”. Dotyczą one m.in. transparentności zarządzania i polityki rachunkowości. Tego rodzaju działania są i będą kontynuowane z uwzględnieniem wniosków NIK.

NIK wyraźnie wskazał, że poprzednia dyrekcja IBE odpowiada za nieprawidłowości dotyczące pozyskiwania i utraty środków finansowych, złe zarządzanie niektórymi zadaniami i projektami, a także niezgodne z ustawą zasady rachunkowości z lat 2022-23.

NIK zaznacza również, że w okresie 2024-2025 IBE PIB „prawidłowo i rzetelnie wykonywał zadania statutowe oraz zadania określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2024 r. w sprawie nadania Instytutowi Badań Edukacyjnych w Warszawie statusu państwowego instytutu badawczego”.

Dzięki wprowadzonym przez nową dyrekcję działaniom naprawczym w 2025 roku IBE uzyskał status Państwowego Instytutu Badawczego. Prowadzi obecnie strategiczne dla polskiej edukacji działania takie jak: tworzenie i monitoring podstaw programowych dla szkół, kluczowe badania edukacyjne, analizy dla MEN czy monitoring cyfrowej transformacji edukacji.

Wyniki kontroli NIK potwierdziły wiele ustaleń wewnętrznej analizy sytuacji ekonomicznej i prawnej Instytutu, przeprowadzonej na początku 2024 roku przez nową dyrekcję IBE. Jej skutkiem było złożenie w 2024 roku zawiadomienia o podejrzeniu możliwości popełnienia przestępstwa na szkodę Instytutu Badań Edukacyjnych. Prokuratura prowadzi postępowanie w tej sprawie.

Kluczowe wskazania NIK

Uzyskanie w 2023 roku od Ministra Edukacji i Nauki 31,28 mln PLN i bez podstawy prawnej

- Kontrolerzy NIK informują: „Szereg nieprawidłowości dotyczył sposobu uzyskania i rozliczenia środków otrzymanych na podstawie wniosku z dnia 28 lipca 2023 r. poprzedniego dyrektora Instytutu w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie realizacji rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży - Laboratoria przyszłości. Poprzedni Dyrektor Instytutu bez podstawy prawnej wystąpił w dniu 28 lipca 2023 r. do ówczesnego Ministra Edukacji i Nauki z wnioskiem o przyznanie 31 280 tys. zł środków w ramach rządowego Programu Laboratoria przyszłości”.
- W ocenie NIK „podstawa do sporządzenia i przekazania wniosku do MEiN zaistniała dopiero

19 sierpnia 2023 r. Kolejne kroki podjęte w dniu 31 lipca 2023 r. przez Ministra EiN i Prezesa Rady Ministrów również nie miały oparcia w przepisach powszechnie obowiązujących. Dlatego środki otrzymane w dniu 8 sierpnia 2023 r. z MEiN ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 zostały udzielone bez podstawy prawnej.”

Kontrolerzy NIK informują: „Szereg nieprawidłowości dotyczył sposobu uzyskania i rozliczenia środków otrzymanych na podstawie wniosku z dnia 28 lipca 2023 r. poprzedniego dyrektora Instytutu w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie realizacji rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – Laboratoria przyszłości. Poprzedni Dyrektor Instytutu bez podstawy prawnej wystąpił w dniu 28 lipca 2023 r. do ówczesnego Ministra Edukacji i Nauki z wnioskiem o przyznanie 31 280 tys. zł środków w ramach rządowego Programu Laboratoria przyszłości”. W ocenie NIK „podstawa do sporządzenia i przekazania wniosku do MEiN zaistniała dopiero 19 sierpnia 2023 r. Kolejne kroki podjęte w dniu 31 lipca 2023 r. przez Ministra EiN i Prezesa Rady Ministrów również nie miały oparcia w przepisach powszechnie obowiązujących. Dlatego środki otrzymane w dniu 8 sierpnia 2023 r. z MEiN ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 zostały udzielone bez podstawy prawnej.”

Naruszenie zasad gospodarowania mieniem w okresie 2022-23. Efekt: utrata finansowanie na kwotę 47,8 mln PLN

- Kontrolerzy NIK stwierdzili: „w przypadku kilku zadań realizujących projekt Portal edukacja.gov.pl stwierdzono, że doszło do naruszenia zasad gospodarowania mieniem Instytutu (...), tj. legalności, rzetelności, celowości, gospodarności i oszczędności”.
- W efekcie, jak czytamy w dokumencie NIK: „Instytut utracił finansowanie na kwotę 47 800 tys. zł i możliwość kontynuacji zadań związanych z cyfryzacją edukacji w latach 2024-2026 na skutek decyzji poprzedniego Dyrektora Instytutu”.
- W swojej ocenie NIK stwierdził: „Zdaniem NIK postępowanie poprzedniego Dyrektora Instytutu, który podpisał porozumienie stron rozwiązujące umowę nr MEiN/2023/CTC/3669 z dniem 28 grudnia 2023 r., było nieuzasadnione i niezgodne z art. 16 ust. 4 uib w zakresie gospodarowania mieniem Instytutu pod względem celowości, gospodarności i oszczędności. Podpisanie porozumienia było niecelowe i niegospodarne.”
- Dowiadujemy się również, że skutkiem ww. decyzji poprzedniego dyrektora IBE była m.in. „konieczność dokonania zwolnień grupowych pracowników Instytutu”.
- Kontrolerzy NIK wskazują również, że w związku z projektem Portal edukacja.gov.pl „Instytut w latach 2022-2023 zawierał umowy (...) specjalistycznych usług IT, wynajem dodatkowych powierzchni biurowych, zakup sprzętu IT oraz zatrudnianie osób w ramach stosunku pracy, jak i umów cywilnoprawnych.”

Kontrolerzy NIK stwierdzili: „w przypadku kilku zadań realizujących projekt Portal edukacja.gov.pl stwierdzono, że doszło do naruszenia zasad gospodarowania mieniem Instytutu (...), tj. legalności, rzetelności, celowości, gospodarności i oszczędności”. W efekcie, jak czytamy w dokumencie NIK: „Instytut utracił finansowanie na kwotę 47 800 tys. zł i możliwość kontynuacji zadań związanych z cyfryzacją edukacji w latach 2024-2026 na skutek decyzji poprzedniego Dyrektora Instytutu”. W swojej ocenie NIK stwierdził: „Zdaniem NIK postępowanie poprzedniego Dyrektora Instytutu, który podpisał porozumienie stron rozwiązujące umowę nr MEiN/2023/CTC/3669 z dniem 28 grudnia 2023 r., było nieuzasadnione i niezgodne z art. 16 ust. 4 uib w zakresie gospodarowania mieniem Instytutu pod względem celowości, gospodarności i oszczędności. Podpisanie porozumienia było niecelowe i niegospodarne.” Dowiadujemy się również, że skutkiem ww. decyzji poprzedniego dyrektora IBE była m.in. „konieczność dokonania zwolnień grupowych pracowników Instytutu”. Kontrolerzy NIK wskazują również, że w związku z projektem Portal edukacja.gov.pl „Instytut w latach 2022-2023 zawierał umowy (...) specjalistycznych usług IT, wynajem dodatkowych powierzchni biurowych,

zakup sprzętu IT oraz zatrudnianie osób w ramach stosunku pracy, jak i umów cywilnoprawnych.”

Brak właściwej polityki finansowej w latach 2022-23

- Odnośnie polityki finansowej w latach 2022-23 NIK wskazuje: „Poprzedni Dyrektor Instytutu nie aktualizował rocznych planów finansowych na 2022 i 2023 r., które stanowiły podstawę gospodarowania środkami, w tym subwencją i dotacją, skutkiem czego zostały przekroczone lub nie zostały zrealizowane założone w planie kwoty przychodów i kosztów, a Rada nie była informowana o zmieniającej się sytuacji finansowej Instytutu, co było niezgodne z art. 18 ust. 10 i 12 uib”. (...)
- „NIK dostrzega pozytywną zmianę w tym zakresie w latach 2024–2025, w których kierownictwo Instytutu aktualizowało plany finansowe i informowało Radę zwracając się o zaopiniowanie kolejnych wersji planu”.

Odnośnie polityki finansowej w latach 2022-23 NIK wskazuje: „Poprzedni Dyrektor Instytutu nie aktualizował rocznych planów finansowych na 2022 i 2023 r., które stanowiły podstawę gospodarowania środkami, w tym subwencją i dotacją, skutkiem czego zostały przekroczone lub nie zostały zrealizowane założone w planie kwoty przychodów i kosztów, a Rada nie była informowana o zmieniającej się sytuacji finansowej Instytutu, co było niezgodne z art. 18 ust. 10 i 12 uib”. (...) „NIK dostrzega pozytywną zmianę w tym zakresie w latach 2024–2025, w których kierownictwo Instytutu aktualizowało plany finansowe i informowało Radę zwracając się o zaopiniowanie kolejnych wersji planu”.

Treść raportu "Działalność i gospodarka finansowa Instytutu Badań Edukacyjnych - Państwowego Instytutu Badawczego" dostępna jest na stronie NIK. dostępna jest na stronie NIK

<https://ibe.edu.pl/pl/aktualnosci/3777-oswiadczenie-instytutu-badan-edukacyjnych-ws-raportu-nik>